

לימוד משיב רוח

דרכי קריאה ולימוד - לימוד בטרם הכנת השיעור

לב לדעת - ידע
מצמיח חינוך

מחשבת ישראל

לימוד משיב רוח

דרכי הוראה והעברה - כלי עזר להכנת שיעור

לב לדעת - ידע
מצמיח חינוך

מחשבת ישראל

קריאה

1 קראו את המקור פעמיים. ספרו אותו לעצמכם במילים פשוטות ככל האפשר.

2 אילו משפטים הם לדעתכם משפטי המפתח, שבהם גלום הרעיון המרכזי? מהם תתי-הנושא?

3 האם אתם מזהים במקור חלוקה פנימית כלשהי? מהי?

4 איזה חלק במקור עדיין אינו נהיר לכם? מה יעזור לכם להבנה מיטבית שלו?

6 האם המקור נכתב בתגובה לעמדה אחרת? מהי העמדה האחרת?

5 האם המקור שואל שאלה או עונה על שאלה או שאלות כלשהן?

לב לדעת

מחשבה מקדימה

חשבו על שלושה תלמידים שונים מהכיתה שלכם שייצגו פרופיל של תלמידים שונים (למשל: שכלתן, מעשי, מיסטיקן). נסו לקרוא את המקור בכל פעם דרך עיניו של אחד מהם.

מה התחדש לכם בכל קריאה כזאת?

כיצד לדעתכם יגיב כל אחד מהם למקור?

באיזו דרך תוכלו לחבר כל אחד מהם למקור?

ההוגה

1 מי הוא ההוגה שכתב את הטקסט? היכן חי ובאילו שנים?

2 מהי המציאות שאיתה התמודד ההוגה ומהן שאלות האמונה שעלו בתקופתו?

3 מה ידוע לכם על השקפת עולמו של ההוגה ביחס לסוגיות שעלו בתקופתו?

5 האם ניתן לאפיין את ההוגה ואת השקפת עולמו מתוך המקור שלפניכם?

4 האם המקור נכתב בקשר לאירוע מסוים בחיי ההוגה או לאתגר מסוים שהתמודד עימו? מהו?

שאלות לפתיחה

מהו הנושא הרחב שאליו נקשר המקור שלפניכם? ואיך תקשרו בין המקור לנושא הרחב?
איך תזמינו את התלמידים פנימה, למפגש מסקרן ומעמיק עם המקור?
איזו עשייה קרובה לליבם של התלמידים שלכם ומעוררת אותם בדרך כלל?
(דיון, סרט, יצירה, משחק)

סגירה שהיא פתיחה

הפנמה

מפגש מעמיק התבוננות

מפגש ראשוני

פתיחה

הקשר

1 מהם הלכי הרוח
והמחשבה בתקופה
שבה כתב ההוגה?

2 מהם האירועים
המרכזיים בתקופה זו?

3 מהן הדעות השונות
ביחס לסוגיה שבה
עוסק המקור?

4 האם המקור שלמדתם
הוא פרי הקשר של
התקופה שבה נכתב?

לב לדעת

מפגש ראשוני עם המקור

איזו פתיחה תעורר את רצונם של התלמידים ללמוד את המקור?
באיזה אופן כדאי שיפגשו את המקור בפעם הראשונה?

(למשל: קריאה אישית, לימוד בחברותא, קריאה משותפת, צפייה בסרטון ועוד)
האם יש צורך בהנגשת המקורות? האם יש רקע חיוני להבנתם?
אילו שאלות ילוו את התלמידים לאחר הקריאה?

סגירה שהיא פתיחה

הכנמה

מפגש מעמיק התבוננות

מפגש ראשוני

פתיחה

אסיף

2 איך תוכלו לתמצת את הרעיון המרכזי במקור שלפניכם בשני משפטים?

1 איזו כותרת הייתם נותנים לקטע שלפניכם?

4 האם יש שאלות חדשות שעולות בכם בעקבות לימוד המקור?

3 אילו נושאים או מקורות נוספים תרצו ללמוד בעקבות העיון במקור?

לב לדעת

מפגש מעמיק עם המקור - התבוננות

מדוע 'שווה' לתלמידים שלכם להקדיש למקור קריאה נוספת?
מה עשוי להתחדש במהלך הקריאה השנייה של המקור?
כיצד תאפשרו לתלמידים קריאה מעמיקה יותר?
הזמינו את התלמידים לתמצת את המקור למשפטים ספורים בלשונם.

סגירה שהיא פתיחה

הפנמה

מפגש מעמיק התבוננות

מפגש ראשוני

פתיחה

הפנמה

1 איפה המקור הזה
'פוגש' אתכם? עם אילו
סוגיות בחייכם או בחיי
הציבור הוא מתכתב?

2 איזו 'צידה לדרך'
תוכלו לקחת ממקור זה
לחייכם האישיים?

3 לו יכולתם להפנות
שאלה הקשורה למציאות
חייכם אל כותב המקור, מה
הייתם שואלים?

שאלות להפנמה

איזו תגובה המקור הזה עשוי לעורר? (כעס? התנגדות? עניין? חיבור והזדהות? שמחה?)
באיזה אופן מקור זה נוגע לחיי התלמידים שלכם?
לאילו אירועים או מצבים בחייהם נקשר המקור? אילו דוגמאות מהחיים אפשר להביא בפניהם או לבקש מהם?
האם המקור מזמין לדיון, עשייה או יצירה כלשהי שהייתם רוצה לעורר בכיתה?

סגירה שהיא פתיחה

הפנמה

מפגש מעמיק התבוננות

מפגש ראשוני

פתיחה

"וְכַאֲשֶׁר תִּקְוֶה מִן הַסֶּפֶר,
תִּחַפְּשֵׁ בְּאֲשֶׁר לְמַדְתָּ
אִם יֵשׁ בּוֹ דָבָר אֲשֶׁר תּוּכַל לְקַיְמוֹ"
(מתוך אגרת הרמב"ן לבנו)

תכנית 'לב לדעת', מיסודו של החמ"ד, רואה את הלמידה כמאפשרת צמיחה. אנו מאמינים כי למידה שלמה היא למידה המחוברת אל ליבו של הלומד, משפיעה על חייו ומגדילה אותו. אנו מאמינים בכוחם של הידע והלמידה להיות משמעותיים, בעלי ערך ורלוונטיים עבור הלומדים.

<http://www.levladaat.org/> | atarlevladaat@gmail.com | לב לדעת

כתיבה: הודיה הר שפי ורוני אלדד | עריכה לשונית: יערה פריד

סגירה שהיא פתיחה

מה הידע החדש שרכשו תלמידיכם בעקבות המפגש עם המקור?
איזו תובנה התחדשה אצלם, ומה נקודת החיבור שלהם לנושא בעקבות השיעור?
איזו קומה נוספת הייתם רוצים לבנות על גבי מה שנבנה כאן?
לאילו אופני למידה חשוב יותר להקדיש זמן כעת? (יצירה? דיון? דמיון? ניתוח? אחר?)
מה הייתם רוצים שילווה אותם הלאה, עם הפרידה מהמקור הזה?

סגירה שהיא פתיחה

הפנמה

מפגש מעמיק התבוננות

מפגש ראשוני

פתיחה